

BİR ŞAİR ÖLMÜŞ: RÜŞTÜ ONUR

Dođan Alpaslan Demir

5 Nisan 2019¹

Güzel çamaőırcı

Lavanta çiçeği dök çamaőırlarıma,

Yolcular sıkılmasın benden,

Yarın gidiyorum zira^{il}.

Rüştü Onur

¹ Bu yazı 5 Nisan 2019 tarihinde www.doganalpdemir.com adlı sitede yayınlanmıőtır.

Nurullah Ataç, 11 Şubat 1943 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanmış **“Bir Şair Ölmüş”** başlıklı yazısına şu satırlarla başlamış:

“Geçenlerde Oktay Rifat, Zonguldak Halkevi'nin çıkardığı “Kara Elmas” dergisinin bir sayısını gösterdi. (1.1.1943). Rüştü Onur adında bir insanın yaşayıp tertemiz birkaç şiir yazdıktan sonra yirmi ikisinde ölüverdiğini o dergiden öğrendim.”

Ataç, yazısının devamında Rüştü Onur'u geç tanımış olmanın hüznünü paylaşıyor okurlarıyla:

“Şairlere, sevebileceğimiz şairlere kayıtsızlık gösteriyoruz; onlar bize söylüyor, bizim için söylüyor, dinlemiyoruz. Ağızları ölümlle kilitlendikten sonra seslerinden kalan birkaç iz, bir tesadüfle kulağımıza çarparsa içimiz burkuluyor.”

Rüştü Onur, 1920 yılında doğmuş, babası Mehmet Onur adında bir köy öğretmeni; ilkokulu Devrek'te, liseyi Kastamonu ve Zonguldak'ta okumuş. Lisede okurken verem hastalığına yakalanıyor, üç ay Zonguldak'ta bir hastanede yatıyor. Heybeliada sanatoryumuna başvuruyor, uzun süre sıra gelmesini bekliyor. İki ay kalıyor burada, 1941 sonu, 42 başı. Kendisi gibi şair, kendisi gibi Zonguldak'ta yaşayan ve kendisinden iki yaş küçük olan Muzaffer Tayyip Usluⁱⁱⁱ ile aynı odayı paylaşıyor, aynı hemşireye aşık oluyorlar. Rüştü Onur biraz iyileşir gibi olunca taburcu ediliyor, Zonguldak'a dönüyor. Kısa süre sonra, 1942 yazında nüksediyor hastalığı, Zonguldak'ta hastaneye yatıyor. Hastanede tifo hastalığından tedavi gören Mediha Sessiz ile tanışıyor, sessizce nişanlanıyorlar. 1942 sonbaharında nişanlısının İstanbul'daki evine yerleşiyorlar. Nişanlısı Mediha Sessiz hastalığı nedeniyle iyice zayıflamıştır; kısa süre sonra, kasım ayında ölüyor. Rüştü Onur tam anlamıyla çökmüştür, nişanlısının ölümünden 3 hafta sonra, 2 Aralık 1942'de ölüyor. Ortaköy mezarlığında, Boğaz'a bakan bir sırtta yan yana gömülüyorlar.

İnanmakta zorluk çekeceksiniz, abarttığımı düşüneceksiniz, nedir, sözümün ardındayım; Rüştü Onur 22 yıla sığdırdığı yaşamıyla 20. Yüzyıl şiirimizin en güçlü kalemlerinden biridir. Üstelik “ağzı mühürlendikten sonra” da pek az hatırlanmış, bilinmiştir.

Rüştü Onur şiir dışında öykü ve denemeler de yazmıştır. Kara Elmas, Gündüz, Yeni İnsanlık, Varlık, Ses, Bağ, Servetifünun, Ocak dergilerinde şiir ve diğer yazıları yayımlanmıştır. Şiirleri kitap haline getirilmemiştir. Rüştü Onur'un arkadaşı Salah

Birsel, ilk baskısı 1956 yılında yapılmış “Rüştü Onur” başlıklı kitabına, şairin ölümünün 50. Yıldönümünde yazdığı “Rüştü Onur’a Mektup” adlı şiiri önsözüne ekleyerek, şiirlerini ve yazdıklarını kitaplaştırmıştır.

“Rüştü Onur’a Mektup

Rüştü, merhaba.

50 yıl geçti. Ama yine gönüllerdesin.

Şiir adamı olarak yaşadın.

Şiir adamı olarak aramızdasın.

Bakışlarının sıcaklığı hala dünyamızın üstünde.

Güneşli gündüzlerde.

Ay-aydınlık gecelerde.

Sokaklardan boyuna insanlar geçiyor.

Sen de görüyorsun. Şapkalar, potinler.

Ama biz seni anımsıyoruz.

Seni anımsıyoruz.

Yok yok 50 yıl geçmedi.

Dün akşam seninle yine Beşiktaş’ta değil miydik?

2 Aralık 1992”

Rüştü Onur’un şiirleri, ölümün giderek yaklaştığını bilen gencecik bir delikanlının hayata sımsıkı tutunmaya çalıştığı fikir uçuşmaları gibidir.

“Öleceğim vakti bekliyorum

Bilinmez hangi gün hangi saat.

Kimbilir belki öldüm

Bir şeyin farkına varmadan.

Ama henüz veda etmedim

Ellerime ayaklarıma.

Ve gözlerimin huzurunda

Af dilemedim

Bu sarhoş kalpten

Bu kuru baştan.”

Salah Birsel’e yazdığı bir mektupta, daraldığı şehirden kaçma isteğini anlatır:

“Beni kaçır kaptan

Bu küçük şehirden.

Çımacı olurum gemine,

Hatta kürek çekmek de gelir elimden

Akıntıya karşı...”

Ölümünden sekiz ay önce Yeni Zonguldak dergisinde yayınlanan ve Cahit Sıtkı Tarancı’ya ithaf ettiği “Hülasa” başlıklı şiir, yoksulluğunun içinden kendisine yaktığı bir ağıt havasındadır:

“Ben ölsem be anacığım

Nem var ki sana kalacak.

Ceketimi kasap alacak,

Pardösümü bakkal

Borcuma mahsuben...

Ya aşklarım

Ya şiirlerim n'olacak

Ya sen ele güne karşı

Nasıl bakacaksın insan yüzüne.

Hülasa anacağım

Ne ambarda darım

Ne evde karım var.

Çıplak doğurdun beni

Çıplak gideceğim..."

Behçet Necatigil Rüştü Onur'un ölümünden sonra bir "beşlik" yazar:

"Bir şair yaşamıştı Zonguldak'ta

Adı Rüştü Onur'du

Bilseydi hatırlanacağını

Ölümünden sonra

Memnun olurdu."

Taşı sıkısa şiir çıkartacak bir şairdir Rüştü Onur

Onu tanıtmak da bana yazılan bir onur.

DİPNOTLAR

[i]Zonguldak'ta Halkevi tarafından yayımlanan Kara Elmas dergisinde 1 Aralık 1943 tarihinde yayımlanmıştır.

[ii]Zonguldak'ta Halkevi tarafından yayımlanan Kara Elmas dergisinde 1 Aralık 1943 tarihinde yayımlanmıştır.

[iii]Muzaffer Tayyip Uslu'yu "Hakikat Avcısı" adlı yazımda tanıtmıştım. Rüştü Onur'dan birkaç yıl sonra 24 yaşında aynı hastalıktan ölen şair Muzaffer Tayyip Uslu'yu tanımak isterseniz tıklayın lütfen: <https://doganalpdemir.com/2019/03/01/hakikat-arayicisi-muzaffer-tayyip-uslu/>

KAYNAK

1. Salah Birsal, Rüştü Onur, SEL yayıncılık, 2012, İstanbul.